

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Νίκος Καζαντζάκης: Ο παγκόσμιος συνάδελφος

ΙΩΑΝΝΗΣ
ΜΑΝΙΑΔΑΚΗΣ*

Όταν κάποιος από τη νομική επιστήμη ανεβαίνει σε υψηλά επίπεδα αξίας νιώθουμε ξεχωριστά υπερήφανοι για την προσφορά του.

Υπήρξε μια προσωπικότητα διεθνούς εμβέλειας στον χώρο των γραμμάτων. Πολλά χρόνια τα βιβλία του κοσμούν τα βιβλιοπωλεία όλου του κόσμου.

Ποιος δεν διάβασε "Αλέξη Ζορμπά", "ο Χριστός ξανασταυρώνεται", "Καπετάν Μιχάλη", τον "Φτωχούλη του Θεού", τον "Τελευταίο Πειρασμό" κ.ά. Τόλμησε με τη σκέψη και το εμπέδωσε στον γραπτό λόγο, δεν δίστασε να εκφράσει και να αποκαλύψει. Κάποιοι είπαν ότι ήταν άθεος και τον αφόρισε η εκκλησία. Όμως αυτό δεν ισχύει καθώς και πίστευε και ούτε τον αφόρισαν. Απλώς ταξίδεψε σε Ευρώπη και Ασία, μελέτησε λαούς και θρησκείες και εκφράστηκε ελεύθερα. Μήπως και ο ίδιος ο

Χριστός δεν καταδίωξε ελεύθερα αυτούς που εμπορεύοντο έξω από τον ναό; Εδωσε αξία και υπερασπίστηκε τον άνθρωπο σαν άνθρωπο: «Αγάπα τον άνθρωπο, είσαι εσύ».

Εδωσε αξία και τιμή στη γυναίκα, σαν πρό-άγγελος του σύγχρονου φεμινισμού. Είπε στην Ελένη Καζαντζάκη: «Είμαι μία ηλεκτρική εγκατάσταση και είστε το ηλεκτρικό ρεύμα, αν κοπεί, χάθηκα».

Αποδέχτηκε πρόταση του Ελευθερίου Βενιζέλου για έξι (6) μήνες και σαν γενικός διευθυντής Υπουργείου ασχολήθηκε με τον επαναπατρισμό Ελλήνων και την εγκατάστασή τους σε Μακεδονία και Θράκη.

Το βραβείο Νόμπελ στη λογοτεχνία θα απογείωνε την αντικειμενικότητα του βραβείου και όχι τον ίδιο, που η αναγνωσιμότητά του διευρύνεται ασταμάτητα σε όλο τον κόσμο. Όμως καίτοι προτάθηκε, θεσμική Αρχή της εποχής εμπόδισε την επιλογή του. Όμως, εδώ έχασε ο ίδιος ο θεσμός και η Ελλάδα.

Πολυδιάστατο το έργο του Ν. Καζαντζάκη: μυθιστόρημα, θέατρο, ποίηση, διασκευές, ταξίδια, δοκίμια, παιδικά, μεταφράσεις, αρχαίοι Έλληνες συγγραφείς. Η ελευθερία της έκφρασης παρουσιάζεται στο έργο του Ν. Καζαντζάκη που βρίσκεται σε διαρκή εξέλιξη. Διαλέξεις, ομιλίες, μελέτες, διδακτορικές διατριβές, συνέδρια σε όλο τον κόσμο, πανεπιστήμια, σχολεία. Οι ιδέες του έγιναν ευρύτερα ρητά και προβληματισμοί για την ελευθερία, τη δικαιοσύνη, τη θρησκεία.

Στο "καπετάν Μιχάλη" για τον Καζαντζάκη η αναγκαιότητα της ελευθερίας στον άνθρωπο ήταν η μεγαλύτερη μεταφυσική αναζήτηση. Στον "Τελευταίο Πειρασμό" εκφράζει την ολοκληρωμένη υπέρβαση από κάθε εφήμερη ευμάρεια και την απόλυτη πνευματική έκφραση που δεν είναι στάσιμη. Στο έργο του "Ο Χριστός ξανασταυρώνεται" αναφέρεται μεταξύ άλλων στο θέμα της ταξικής διαφορετικότητας, του Ιερατείου και στα ελαττώματα του γένους.

Στο έργο του "Οι αδελφοφάδες": «θέλει -λέει- να 'ναι λεύτερος σκοτώστε τον» ενέπνευσε και εμπνέει ανθρώπους και λαούς που δεν ήταν ή δεν είναι ελεύθεροι.

Στην τελευταία του συνέντευξη το 1957 ρωτήθηκε: Ο πνευματικός άνθρωπος μπορεί να ανήκει σε ένα κόμμα ή πρέπει να είναι ελεύθερος να κρίνει; Απάντηση: «Ο πνευματικός άνθρωπος πρέπει να καταδικάζει την αδικία όπου τη βρίσκει και κάνοντας αυτό που κάνω. Γράφω για την ανθρώπινη αξιοπρέπεια που ποδοπατιέται παντού τόσο εύκολα...»

Το 2013 συμπληρώθηκαν 130 χρόνια από την γέννηση του Ν. Καζαντζάκη. Ενα μικρό αφιέρωμα στ' όνομα, που τιμά τον Ελληνισμό στα πέρατα του κόσμου.

* δικηγόρος Αθηνών